ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਮੇਜਰ ਆਰ. ਮੇਤਰੀ ਨੰਬਰ 08585ਐਨ
(ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2196 ਦੀ 2017)
ਅਪ੍ਰੈਲ 04, 2022
[ਐਲ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ: ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲ ਸੇਵਾ - ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਏਐਫਟੀ) ਵੱਲੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ - ਦਾਇਰਾ - ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਰਮੀ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲੀ ਫਿੱਟ ਐਲਾਨ ਕੇ - ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ (ਜੀਸੀਐਮ) ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀਸੀ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਸੀ ਨਾਲ ਹੀ ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਕੈਸ਼ੀਅਰਡ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ - ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਏਐਫਟੀ ਨੇ ਜੀਸੀਐਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਜਰ ਦੀ ਰੈਂਕ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਫਟਕਾਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ - ਏਐਫਟੀ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ - ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਏਐਫਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਫੈਸਲਾ: ਏਐਫਟੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਮੱਤਰੀਅਲ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ - ਜੇਕਰ ਏਐਫਟੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਨਾਲ ਵਿਚੋਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਵ/ਸੰਭਵ ਲੱਗਦਾ ਹੈ - ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਏਐਫਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 - ਧਾਰਾਵਾਂ 63, 69 - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 - ਧਾਰਾ 7 - ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ.

ਸਬੂਤ: ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ - ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕੀਤਾ - ਫੈਸਲਾ: ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ - ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੈਚਛਿਕ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ.

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮੰਨਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ:1.ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸਵੀਕਾਰਯ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਵ ਜਾਂ ਸੰਭਵ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 29 ਅਤੇ 33]

ਬੰਬਈ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਕਾਠੀ ਕਾਲੂ ਓਘਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ
(1962) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 10 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 496 : [2019] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 415 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 2008 ਤੋਂ ਹੀ, ਉਹ ਭਰਤੀ ਘੋਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਦਲਾਲਾਂ ਦੇ ਰੈਕੇਟ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰ ਸਨ। ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ, ਪਰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1 ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, 90% ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਲਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ, 2008 ਵਿੱਚ ਹੀ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਈ, 2009 ਵਿੱਚ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਿ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ 14 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵੈਚਾਨਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਅਤੇ 15 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿ ਭਰਤੀ ਘੋਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਲੱਭਣ ਲਈ, ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਆਸਵਾਸਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 41]

3. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਭਰਤੀ ਜ਼ੋਨ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਸੰਭਾਲਿਆ, ਪਹਿਲੀ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ, 11 ਮਈ, 2009 ਅਤੇ 18ਵੀਂ/19ਵੀਂ ਮਈ, 2009 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਭਰੀ ਸਮਗਰੀ ਵਾਲੇ ਅਣਚਾਹੇ ਕਾਲਾਂ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਸੁਨੇਹੇ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ, 14 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ, ਉਸ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਭਰਤੀ ਰੈਕੇਟ ਬਾਰੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ, 14 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ, ਅਜਮੇਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੰਮਿਲਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ, ਜਵਾਬੀ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੈਚਾਨਕ ਨਾ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰਲੀ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੈਚਾਨਕ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ

4. ਤਿੰਨੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜਿਸਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਫਿੱਟ ਐਲਾਨਿਆ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲੀ ਅਨਫਿੱਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਿੰਨੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਸੁਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ [ਪੈਰਾ 48, 49]

5. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ 20,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ 65,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸਦੇ ਸਸੁਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਹੋਈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ, ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 53]

ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਚੋਪੜਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2012) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 369 : [2012] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1029; ਸਹਾਦੇਵਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2012) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 403 : [2012] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 366 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[2019] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 415 ਪੈਰਾ 19 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1962) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 10 ਪੈਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ

[2012] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1029 ਪੈਰਾ 21 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2012] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 366 ਪੈਰਾ 44 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2196 ਦੀ 2017।

02.03.2017 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕੋਚੀ ਵਿੱਚ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਰੀਜਨਲ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਓ.ਏ. (ਅਪੀਲ) ਨੰਬਰ 02 ਦੀ 2014/ਆਦੇਸ਼ ਦੀਨਾਂਕ 30.05.2017 ਵਿੱਚ ਐਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 271 ਦੀ 2017 ਵਿੱਚ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 02 ਦੀ 2014 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਨਾਲ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 537-538 ਦੀ 2018।

ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬ੍ਰਮਣਿਅਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋ., ਨਚਿਕੇਤਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ ਸੁਹਾਸਿਨੀ ਸੇਨ, ਬੀ. ਕੇ. ਸਤੀਜਾ, ਮਨੀਸ਼, ਸਰੰਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸਿੱਧਾਰਥ ਸਿਨਹਾ, ਨਰਿੰਗ ਚਮਵੀਬੋ ਜ਼ੇਲੀਅੰਗ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਰਾਵਤ, ਤਥਾਗਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਨਿਸ਼ੇ ਰਾਜੇਨ ਸ਼ੋਂਕਰ, ਮਿਸ ਅਨੁ ਕੇ. ਜੋਯ, ਆਲਿਮ ਅਨਵਰ, ਐਡਵੋ. ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਇਹ ਦੋ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਰੀਜਨਲ ਬੈਂਚ, ਕੋਚੀ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ." ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੁਆਰਾ 2ਰੀ ਮਾਰਚ, 2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਓ.ਏ. (ਅਪੀਲ) ਨੰਬਰ 2 ਦੀ 2014 ਅਤੇ 30ਵੀਂ ਮਈ, 2017 ਨੂੰ ਐਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 271 ਦੀ 2017 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ।

2. ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2196 ਦੀ 2017 ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2 ਮਾਰਚ, 2017 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਨੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਆਰਮੀ ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਕੈਸ਼ੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਜੀ.ਸੀ.ਐਮ." ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਨੇ ਜਵਾਬੀ-ਮੇਜਰ ਆਰ. ਮੇਤਰੀ (ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 537-538 ਦੀ 2018) [ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ] ਨੂੰ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਮੇਜਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਗੁਆਂਢ ਅਤੇ ਸਖਤ ਫਟਕਾਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ, ਕੋਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ, ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਬ੍ਰੇਕ ਬਿਨਾਂ.

3. ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 537-538 ਦੀ 2018 ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਆਰਮੀ ਐਕਟ

ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਰੈਂਕ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਗੁਆਂਢ ਅਤੇ ਸਖਤ ਫਟਕਾਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

4. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

5. ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2196 ਦੀ 2017 ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

6. ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰਿਕਰੂਟਿੰਗ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, ਆਰਮੀ ਰਿਕਰੂਟਿੰਗ ਦਫਤਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਆਰਮੀ ਰਿਕਰੂਟਿੰਗ ਦਫਤਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ।

7. 16 ਦਸੰਬਰ, 2008 ਅਤੇ 18 ਦਸੰਬਰ, 2008 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਇੱਕ ਆਰਮੀ ਰਿਕਰੂਟਮੈਂਟ ਰੈਲੀ ਉਦੈਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਅਭਿਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8-ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡਾ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਰੂਟਿੰਗ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲੀ ਫਿੱਟ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲੀ ਫਿੱਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਦਿਖਾਈ, ਪਰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8-ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

8. ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ 28ਵੇਂ ਦਸੰਬਰ, 2008 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਧਾਰਵਾੜ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8-ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਕੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 65,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8-ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਸੁਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਨੁਸਾਰਨ, 65,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਸੁਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

9. ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਵਰੀ, 2009 ਵਿੱਚ ਦੌਸਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਣਿੱਛੁਕ, ਨੇ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ 16ਵੇਂ ਫਰਵਰੀ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਤੋਂ 20,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੇ 20,000 ਰੁਪਏ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.10-ਵਰਲਕਸ਼ਮੀ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ, ਜੋ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੇ 20,000 ਰੁਪਏ ਦੌਸਾ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸਨ।

10. ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਮਈ, 2009 ਅਤੇ ਜੂਨ, 2009 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਜੋਧਪੁਰ ਅਤੇ ਗੰਗਾਨਗਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲੀ ਫਿੱਟ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਸਨ।

11. ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਵਿੱਚ ਅਜਮੇਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਉਕਤ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਅਜਮੇਰ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਜਮੇਰ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ

(ਇਸ ਨੂੰ "ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ." ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੰਬਰ 125 ਦੇ 2009, ਅਜਮੇਰ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨਗਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 11ਵੇਂ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ, ਨਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਇਸ ਨੂੰ "ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ." ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 406 ਅਤੇ 420 ਅਧੀਨ, ਫੌਜੀ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲਪ੍ਰੈਕਟਿਸਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.6- ਮੋਹਦ. ਅਨਵਰ ਖਾਨ, ਸਰਕਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਨੇ ਜਾਂਚ ਸੰਭਾਲੀ ਅਤੇ 10 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਲਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

12. ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ 13ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ, ਅਜਮੇਰ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਅਰਥਾਤ, (1) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ; (2) ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8-ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ; ਅਤੇ (3) ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਜੂਨੀਅਰ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਅਰਥਾਤ, (1) ਸੂਬੇਦਾਰ ਮੇਜਰ ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ; (2) ਸੂਬੇਦਾਰ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ (3) ਸੂਬੇਦਾਰ ਮੇਜਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ।

13. ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ 14ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਕੋਲ ਗਏ। ਉਹ ਇੱਕ ਨੇੜਲੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਗਏ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸੀੜ੍ਹੀਆਂ ਉੱਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਵੀ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ 15ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਆਏ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰਾਫਟ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਬਿਆਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਦਿਨ, ਲਗਭਗ 8.00 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3- ਕਰਨਲ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.4-ਕਰਨਲ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1- ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। 16ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ 18ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

14. 14ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਸੰਬਰ, 2009 ਨੂੰ, ਇੰਕੁਆਰੀ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬੈਠਕ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਜਨਰਲ ਅਫਸਰ ਇਨ ਕਮਾਂਡਿੰਗ (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਜੀ.ਓ.ਸੀ." ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ), ਸਾਊਥ ਵੈਸਟ ਕਮਾਂਡ, ਨੇ 14ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਸੰਬਰ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8-ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਜੂਨੀਅਰ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਅਫਸਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

15. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਇੰਕੁਆਰੀ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜੈਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਅੱਗੇ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੈਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 9ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2010 ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਜੀ.ਸੀ.ਐਮ. ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੰਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 28 ਜੂਨ, 2012 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਅ) ਦੋਸ਼ ਨੰਬਰ 1:

ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 69 ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ, ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਆਵਜੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਗ੍ਰੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਜ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1988 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ

ਜਨਵਰੀ 2009 ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਵਾੜ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ 14 ਦਸੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਿਕਰੂਟਿੰਗ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਝੁੰਝੁਨੂ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਐਮ.ਆਰ.-08309 ਐਲ ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਰੁਪਏ 65000/- ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਦੈਪੁਰ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਬ) ਦੋਸ਼ ਨੰਬਰ 2:

ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 69 ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ, ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਆਵਜੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਗ੍ਰੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਜ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1988 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ

ਫਰਵਰੀ 2009 ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਵਾੜ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ 14 ਦਸੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਿਕਰੂਟਿੰਗ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਆਰਮੀ ਰਿਕਰੂਟਿੰਗ ਦਫਤਰ ਝੁੰਝੁਨੂ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਮਿਸਜ਼ ਵਰਾ ਲਕਸਮੀ ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਆਰ.-08205 ਕੇ ਮੇਜਰ ਡੀ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਰੁਪਏ 20,000/- ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਦੌਸਾ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਸੀ) ਦੋਸ਼ ਨੰਬਰ 3:

ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 69 ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ, ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਆਵਜੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਗ੍ਰੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਜ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1988 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ

ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ, ਜਨਵਰੀ 2009 ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਤੱਕ, ਜੋ 14 ਦਸੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਭਰਤੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, ਆਰਮੀ ਭਰਤੀ ਦਫਤਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ, ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਤਰੁ ਲਾਲ ਤੋਂ ਐਸ.ਆਈ.ਐਨ. ਨੰਬਰ 9784341343 ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਆਰਮੀ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਇੱਕ ਮਕਸਦ ਵਜੋਂ।"

17. ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੇ, ਜੀ.ਸੀ.ਐਮ. ਨੇ ਜਵਾਬੀ-ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਜੀ.ਸੀ.ਐਮ. ਨੇ, 28ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਜਵਾਬੀ-ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਕੈਸ਼ੀਅਰਡ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਜੀ.ਓ.ਸੀ. ਨੇ ਜੀ.ਸੀ.ਐਮ. ਦੇ ਨਿਰਣਾਂ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਬਾਕੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, 29ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਵਾਬੀ-ਅਫਸਰ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਅੱਗੇ ਓ.ਏ. (ਅਪੀਲ) ਨੰਬਰ 2 ਦੀ 2014 ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ 24ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 2017 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ।

18. ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ("ਏ.ਐਸ.ਜੀ." ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ), ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਜਵਾਬੀ-ਅਫਸਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

19. ਸ੍ਰੀ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 2007 (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ[1]।

20. ਸ੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੈਚਛਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 20(3) ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਠੀ ਕਾਲੂ ਓਘਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ[2] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ।

21. ਸ੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਕੈਸ਼ੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਚੋਪੜਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ[3] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ।

22. ਸ੍ਰੀ ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੈਚਛਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ., ਜੋ ਕਿ 11ਵੀਂ[SUPERSCRIPT] ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੀ ਖਬਰ 13ਵੀਂ[SUPERSCRIPT] ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭਰਤੀ ਘੁਟਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

23. ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਆਰਮੀ ਭਰਤੀ ਕੇਂਦਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ; ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2-ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਤੁਲੀ, ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਭਰਤੀ ਜ਼ੋਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਜੈਪੁਰ; ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 4-ਕਰਨਲ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਰਤੀ ਦਫਤਰ, ਜੈਪੁਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਡੀਕਲੀ ਫਿੱਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਟੈਸਟ ਸਵਤੰਤਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮ ਸਿਰਫ ਟੈਸਟਾਂ, ਮਾਪਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸਵਤੰਤਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਦਲਾਲ ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਸਬੂਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਖੁਦ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਅਸਲ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ ਸੁਤੰਤਰ ਮੈਂਬਰਾਂ

ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮ ਸਿਰਫ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਟੈਸਟਾਂ, ਮਾਪਾਂ ਅਤੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਮੈਂਬਰ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ. ਉਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਸਬੂਤ ਗਵਾਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਦਿਖਾ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਟਾਊਟਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ।

24. ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਹੋਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.10- ਵਰਲਕਸ਼ਮੀ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 20,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਸ਼ਹਿਰ ਧਾਰਵਾੜ ਜਾਣ ਲਈ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੇ 20,000 ਰੁਪਏ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧਾਰਵਾੜ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ 'ਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

25. ਜਿਹੜੀ 65,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8-ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8-ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਸੁਰ ਤੋਂ 65,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਸੁਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ 65,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵੱਲ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8-ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗੀ।

"15. ਅਦਾਲਤ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ.- (1) .....(2) .....(3) .....(4) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ- (ਅ) ਅਦਾਲਤ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ

(b) ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(c) ਪਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਹੋਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੋਈ, ਪਰ,

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਭੁੱਲ ਦਾ ਸਾਮਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜਾਂ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਤਦ ਤਕ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤਕ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਕਾਰਣ ਦਰਜ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।"

27. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (ਅ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਲੋਜ਼ (ਬੀ) ਅਧੀਨ, ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਲਈ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇ। ਕਲੋਜ਼ (ਸੀ) ਅਧੀਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਪਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਹੋਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੋਈ।

28. ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ:

“46. ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਹੋਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੋਈ। ਭਾਵੇਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ “ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ”। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ [ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਟੀ। ਦੂਜਾ ਆਧਾਰ ਹੈ “ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ”। ਪਰੰਤੂ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਆਰਮੀ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾ ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਆਰਮੀ ਆਰਡਰ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਜਾਂ ਕਿ ਖੋਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ। ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੰਭਵ ਹੈ।

29. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਫਟੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਜਾਂ ਕਿ ਖੋਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ। ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਵੱਲੋਂ ਵਾਕ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, “ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੰਭਵ ਹੈ”, ਬਿਨਾਂ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਕਿ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾ ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਆਰਮੀ ਆਰਡਰ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਇੱਕ ਆਰਮੀ ਆਰਡਰ ਦੇ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਾਕ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਫਟੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹਨ।

30. ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੀਸੀਐਮ ਨੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਟੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗਿਆਰਾਂ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬੰਬਈ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਠੀ ਕਾਲੂ ਓਘਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ (ਉੱਤੇ)। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ:

"(1) ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੱਲ ਦੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੋਣਾ ਕਿ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਗੱਲ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ, ਇਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

31. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ, ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਤੌਲਦਿਆਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ।

32. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ., ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3- ਕਰਨਲ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.4-ਕਰਨਲ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਉਭਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਬਿਆਨ ਸਵੈਚਛਿਕ ਸੀ।

33. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ, ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜੀ.ਸੀ.ਐਮ. ਦੀ ਤਾਰੀਖ 28ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੀ.ਓ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਤਾਰੀਖ 29ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਸੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਲਵਾਂਗੇ ਜੋ ਬਰੀਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਿਤ/ਸੰਭਾਵਿਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦ ਤੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

34. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਈ, 2008 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਝੁੰਝੁਨੂ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਆਰਮੀ ਭਰਤੀ ਦਫਤਰ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੱਤਾਂ ਵਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪਰੰਤੂ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਕਤ ਕਾਲਰਾਂ ਨੇ ਕਾਲਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਫਰੀਕੁਏਂਸੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਭਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਵਰਤਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਨ ਅਧੀਨ ਆਰਮੀ ਭਰਤੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਭਰਤੀ, ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਆਫ ਮਿਨਿਸਟਰੀ ਆਫ ਡਿਫੈਂਸ (ਆਰਮੀ) ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਲਗਭਗ 90% ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਦਲਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਕਮਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਈ, 2009 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵੇਰਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਕਾਲ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਵਾਂਛਿਤ ਤੱਤਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਲਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੰਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਆਰਮੀ ਭਰਤੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਯਾਨੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3-ਕਰਨਲ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

35. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੂਨ 2009 ਵਿੱਚ

ਗੰਗਾਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਹੋਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਆਰਮੀ ਭਰਤੀ ਦਫਤਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਪੱਛਮੀ ਕਮਾਂਡ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਡਿਟੈਚਮੈਂਟ ਕਮਾਂਡਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦਲਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਇਨਪੁਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ।

“ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਵਾਂਛਿਤ ਤੱਤਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਲਾਂ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ਸੀ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦਸੰਬਰ, 2008 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜੋਧਪੁਰ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਤੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਹੋਰ ਗੰਗਾਨਗਰ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮੇਤ, ਨਾਸ਼ਤੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਡਾਇਨਿੰਗ ਟੇਬਲ 'ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਖੀਰਕਾਰ, ਇਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਵਿੱਚ 14 ਅਤੇ 15 ਜੁਲਾਈ 2009 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦਿੱਤੀ।”

37. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਟੀਮ 'ਬੀ' ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਵੀ ਸੀ, 9 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਅਜਮੇਰ ਗਏ ਸੀ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਲਈ ਜੋ 11 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 13 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਬਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਡਲਾਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ 14 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਉਸ ਕੋਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਭਰਤੀ ਰੈਕੇਟ ਵਿੱਚ ਡਲਾਲਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਨੇੜਲੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਦੇਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 15 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ, ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਕੋਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3-ਕਰਨਲ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਡਬਲਿਊ.4-ਕਰਨਲ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਸੌਂਪਿਆ।

38. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ, ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਦੀ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 13 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਇੰਟਰੈਕਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, ਕਈ ਮੀਡੀਆ ਵਿਅਕਤੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 13 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਉਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 13 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਇੰਟਰੈਕਟ ਕੀਤਾ ਸੀ।

39. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 14 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਇਕਬਾਲਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 15 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਭਰਤੀ ਰੈਕੇਟ ਬਾਰੇ ਦੀ ਖਬਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ।

40. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3-ਕਰਨਲ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫੌਜ ਦੇ ਭਰਤੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋਧਪੁਰ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ, ਜੋ 11 ਮਈ, 2009 ਤੋਂ 21 ਮਈ, 2009 ਤੱਕ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਕੋਲ ਆਇਆ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਝੂ ਲੈ ਕੇ, ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਡਲਾਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਕਾਲਾਂ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਸੁਨੇਹੇ ਮਿਲੇ ਹਨ ਜੋ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।

41. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3-ਕਰਨਲ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਕਿ ਦਿਸੰਬਰ 2008 ਤੋਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਘੋਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਦਲਾਲਾਂ ਦੇ ਰੈਕੇਟ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ, ਪਰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, 90% ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਲਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦੇ ਕੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਸੰਬਰ, 2008 ਵਿੱਚ ਹੀ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3-ਕਰਨਲ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ ਦੀ

ਗੱਲ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਈ, 2009 ਵਿੱਚ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ ਦਾ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਸਵਾਭਾਵਿਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 14ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵੈਚ੍ਛਿਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਅਤੇ 15ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਭਰਤੀ ਘੋਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਲੱਭਣ ਲਈ, ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾਲ ਇਹ ਆਸ਼ਵਾਸਨ ਕਿ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਸੰਭਵ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

42. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2- ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਤੁਲੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਨਰਲ, ਭਰਤੀ ਜ਼ੋਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਜੈਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਪ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਨਰਲ ਭਰਤੀ ਜ਼ੋਨ ਦਾ ਦਫਤਰ ਸੰਭਾਲਿਆ, ਪਹਿਲੀ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ, 11ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 2009 ਅਤੇ 18ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$/19ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 2009 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਚਾਹੇ ਕਾਲਾਂ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ ਸੁਨੇਹੇ ਮਿਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧਮਕੀ ਭਰੀ ਸਮਗਰੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ, 14ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ, ਉਸ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਭਰਤੀ ਰੈਕੇਟ ਬਾਰੇ ਖਬਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ, 14ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ, ਅਜਮੇਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।

43. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2- ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3-ਕਰਨਲ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਸੰਮਿਲਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੈਚ੍ਛਿਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਦਿਸੰਬਰ, 2008 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2- ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3-ਕਰਨਲ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਸੀ 14ਵੇਂ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਅਤੇ 15ਵੇਂ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ, ਅਰਥਾਤ ਮੌਖਿਕ/ਲਿਖਤੀ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ।

44. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹਾਦੇਵਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਧਾਂਤ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਹਨ:

“ਸਿਧਾਂਤ”

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੀਸੈਪਟ ਨਿਆਇਕ ਮਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ ਜਿੱਥੇ ਅਭਿਯੋਗ ਭਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਧ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣਾ ਪਵੇਗਾ।$_{NONE}$

ਇਹ ਸਵੈਚ੍ਛਿਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।$_{NONE}$

ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।$_{NONE}$

ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸੰਗਠਿਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪੁਖਤਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।NONE

ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਅਤੇ ਆਂਤਰਿਕ ਅਸੰਭਵਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।NONE

ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੱਥ ਵਾਂਗ ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ।"NONE

45. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੈਚ੍ਛਿਕ, ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ, ਕੇਵਲ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

46. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਲਟਾ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-ਕਰਨਲ ਅਨਿਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਟੀਮ 'ਬੀ' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਗਵਾਹੀ-ਇਨ-ਚੀਫ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋਵੇਗਾ:

"ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਰਤੀ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਟੀਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਆਰਮੀ ਭਰਤੀ ਦਫਤਰ, ਟੀਮ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ'। ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਆਰਮੀ ਭਰਤੀ ਦਫਤਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟੀਮ 'ਏ' ਸਰੀਰਕ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਦੌੜ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਟੀਮ 'ਬੀ' ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਮਾਪਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਟੀਮਾਂ ਕੇਵਲ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ, ਮਾਪਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

47. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਕੇਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲੀ ਫਿੱਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਟੀਮ ਵਰਗੀ ਟੀਮ, ਕੇਵਲ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ, ਮਾਪਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

48. ਤਿੰਨੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜਿਸਨੂੰ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਫਿੱਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲੀ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਿੰਨੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਸੁਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

49. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

50. ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

51. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.10-ਵਰਲਕਸ਼ਮੀ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ 16 ਫਰਵਰੀ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਧਾਰਵਾੜ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਨੂੰ 20,000 ਰੁਪਏ ਦਾ

ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.10-ਵਰਲਕਸ਼ਮੀ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12-ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.12- ਮੇਜਰ ਡੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਤੇ, ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

52. ਜਿਵੇਂ ਕਿ 65,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8-ਮੇਜਰ ਬੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਸੁਰ ਤੋਂ 65,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਲਿਆ ਸੀ ਜਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ। ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਸੁਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ 65,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵੱਲ ਸੀ।

53. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 20,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਵੇਂ ਜਮਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਸੁਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 65,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਵੇਂ ਜਮਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ, ਜੋ ਜਵਾਬੀ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

54. ਨਤੀਜਤਨ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

A. ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2196 ਦਾ 2017

(i) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2196 ਦਾ 2017 ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

B. ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 537-538 ਦਾ 2018

(i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੇਜਰ ਆਰ. ਮੇਤਰੀ ਨੰਬਰ 08585N ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 537-538 ਦਾ 2018 ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(ii) 2 ਮਾਰਚ, 2017 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੈਂਕ ਦੀ ਵਰੀਅਤਾ ਦੀ ਜਬਤੀ ਅਤੇ ਸਖਤ ਫਟਕਾਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੇਜਰ ਆਰ. ਮੇਤਰੀ ਨੰਬਰ 08585N ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(iv) ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੇਜਰ ਆਰ. ਮੇਤਰੀ ਨੰਬਰ 08585N ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ। ਪਰ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੇਜਰ ਆਰ. ਮੇਤਰੀ ਨੰਬਰ 08585N ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ।

55. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate